

Liburuak

KRITIKA

Aurpegiko ubeldurak.
Antton Kazabon.
Elkar.
46 orrialde. 7 euro.

Haur eta gazte literatura
Xabier Etxaniz Erle

Gazte (para)literatura tratu txarrei buruz

HASIERA-HASIERATIK igar dezake irakurleak liburu honen gaia. Paratestuak oso argiak dira, izenburuak iradokitzen duenaz gain Unai Aranaren azalak tratu txarren inguruko ideia azaltzen baitu.

Kazabon dugu, eta horrela aipatu izan dugu besteetan ere, euskal haur eta gazte literaturan esperimintatzeko joera handiena duen idazlea. Estilo aldetik, nola kontatu argumentua, narrazioaren ikuspegia, errekurso ezberdinak erabiltzeko joera... baita ere gai aldetik ere. Oraingoan, aurretik aipatu bezala, tratu txarren edo genero bortizkeriaren inguruko obra eskaintzen digu idazle ezagunak.

“Egunetik egunera hobeto dago ama. Lehenengo bisitak oso gogorrak izan ziren, baina azken aldiak nahiko ongi ikusten dut. Aurpegiz itxura hobea eta hizketan ere zentzuz eta argi”. Horrela hasten da nobela, eta irakurleak ikusi bezala protagonista nagusiaren alaba dugu narratzailea. Enara, hamazortzi urteko neska, dugu narratzailea eta amari jazotakoa kontatuko digu apur-apurka, baina baita etxean anaia gaztearekin bizi behar duen egoera gogorra ere. Izan ere, ama ospitalean dago aitak emaniko jipoiaren ondoren, baina hasieratik iradokitzen den bezala, borroka horretan amak aita hil egiten du eta azken gertakari hori ez du onartu nahi Enararen anaia. “Zergatik geratu gara aitarik gabe?” galdetuko du Lukax gazteak, “haserretzean denok hasten gara sesioan, neska. Eta aita ere tarteka haserretzea normala izango zen”.

Argumentuaren korapiloan, bestalde, gizonetako bi gehiago ageri dira, Enararen mutil laguna, laguntzeko prest ageri dena, eta Erramun, aspaldiko ezagun bat eta orain Enararen amarekin harremana hasi nahi duena. Horrek guztiak sentimendu, jarrera eta jokabide ezberdinen aukera azaltzen du, baina protagonisten artean eboluzio txikiarekin; hots, protagonistak nahiko lauak dira.

Alde horretatik onartu egin behar da honelako gai baten inguruan nobela bat egiteko apustua, horrelako egoeren ikuspegi eta jokabide ezberdinek sortaraz dezaketelarik elkarrizketa eta eztaba; baina, era berean, horrek berak testuaren irakurketa nahiko sinplea bultzatzen duela esango nuke.

Duela gutxi Iban Zalduak “gazte literaturaren aurka” idazten zuen, gazteentzat apropos eginiko liburuak kalte egin diezaioketela literaturari eta horien ordez literatura klasikoak errebindikatzen ditu gazteentzat, “agian ez du liburua osoro ulertuko (...) baina literatura benetan zer den asmatzen hasiko litzateke”. Kazabonen lan honek gaiaren aldetik apustu eta esfortzua eskatu duen bezala, ez dut uste literatura aldetik, istorioaren eta protagonisten garapenean asmatzen duenik. ■

‘Jakin’-ek zenbaki bikoitza

Urteko bigarren zenbakia kaleratu du *Jakin*-ek, eta aldizkari bikoitza da. Aukeratu duten gai nagusiak hala eskatzen zuen, garapen iraunkorraz eta gizarte erantzukizunaz jardun baitute hainbat adituk. 1970eko hamarkadan hasi zen gaiari buruzko diskurtsoa finkatzen, eta joan den mendeko azken hamarkadan enpresa mundura

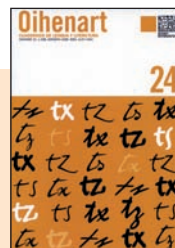
heldu zen, gizarte erantzukizunaren kontzeptuaren bidez. Horietaz jardun dute, besteak beste, Eguzki Urteagak, Ignazio Aiestaranek, Miren Onaindiak, Olga Fotinopoulouk, Silvio Funtowiczek eta Roger Strandek. Gainera, *Gaiak* atalean Idurre Alonsok euskal literaturaren irakaskuntzaren gaur egungo erronkak aztertu ditu. ■

Jakin 177-178.
Batzuen artean.
Jakin.
188 orrialde.
11,40 euro.

Hizkuntza eta literatura gaiak ‘Oihenart’-en

Eusko Ikaskuntzak hitzkuntza eta literatura gaiak jorratzen ditu *Oihenart* izeneko aldizkari mardulean. 24. zenbakia esku artean, besteak beste honako gaiak aurkituko ditu irakurleak: Eibarko aditzaren berezitasunez Nerea Aretak idatzitako artikulua; Asier Barandiaranek XX. mende hasierako bertsolarien argudiaketaz eskribiturikoa; Ahnitz Gerrikagoitiaren artikulua Sarrionandiaren eta Méndez Ferrínen antzekotasunez; Julen Manterolak euskal artikuluei buruz idatzitakoa, euskalkietan eta euskal autoreetan arreta berezia jarrita. Badi-ra gaztelaniaz idatzitako zenbait artikulua ere, hala nola, Josu M. Zulaikak Edward Lhuyden obran euskarak duen presentziari buruz. ■

Oihenart 24.
Batzuen artean.
Eusko Ikaskuntza.
339 orrialde.
10,45 euro.